

Ijsheiligen – De kans op nachtvorst is voorbij

Na ijsheiligen is de kans op nachtvorst niet meer zo groot

In het voorjaar valt geregeld de term ‘ijsheiligen’. Daarmee worden de dagen van 11 tot en met 14 mei bedoeld. Deze dagen markeren volgens meteorologen het einde van de winterse periode, waarin er nog kans is op (nacht)vorst. Na deze periode is de kans op nachtvorst zo goed als uitgesloten, al weet je nooit.

San Mamerto

San Pancrazio

San Servazio

San Bonifacio di Tarso

I SANTI DI GHIACCIO (dall' 11 al 14 maggio)

Bij de eerste warmere dagen van het jaar zijn we geneigd letterlijk de bloemetjes buiten te zetten. Helaas kan een (late) nachtvorst dan flink wat schade aanrichten omdat veel plantjes niet bestand zijn tegen vorst.

Prachtige hortensia's kunnen bijvoorbeeld bevriezen, waardoor je hele delen weg moet knippen. Voor wie in de vroege lente lekker in de (moes)tuin aan de slag wil, zijn de ijsheiligen van belang. Wie bijvoorbeeld binnen plantjes opkweekt, wil niet het risico lopen dat de jonge zaailingen buiten, tijdens een koude nacht, schade oplopen door nachtvorst. Een veelgehoord advies is dan ook om dergelijke plantjes pas ná de ijsheiligen buiten uit te zetten. Dan is de kans op nachtvorst immers niet meer zo groot. Tot die tijd kunnen de jonge plantjes beter binnen blijven, warm achter glas.

Zet kuipplanten en éénjarigen pas na de ijsheiligen dag én nacht buiten. Voor 15 mei kunnen ze overdag makkelijk buiten staan, maar zet je ze 's nachts beter binnen, zeker wanneer er nachtvorst wordt voorspeld.

Dit fenomeen is vrij algemeen bekend. Maar waar komt de term ijsheiligen eigenlijk vandaan? En wie zijn de ijsheiligen precies? Hier de antwoorden op die vragen. Met de ijsheiligen worden de katholieke heiligen bedoeld van wie de naamdagen vallen in de periode 11 tot en met 14 mei.

De ijsheiligen zijn daarmee:

Mamertus (11 mei)

Pancratius (12 mei)

Servatius van Maastricht (13 mei)

Bonifatius van Tarsus (14 mei)

Soms wordt ook Sophia van Rome (15 mei) nog tot de ijsheiligen gerekend. Deze heilige stierf in het jaar 304 tijdens de christenvervolging van keizer Diocletianus. De martelares geldt als de beschermheilige tegen nachtvorst en wordt ook wel eens *koude Sophie* genoemd.

IJsheiligen in weerspreuken

De ijsheiligen zijn ook terug te vinden in verschillende oude weerspreuken, zoals:

*Pancraas. Servaas en Bonifaas, geven ijs en vorst helaas.
Het kan vriezen tot in mei,
tot de IJsheiligen zijn voorbij,
Mamertus en Pancraas,
Servatius en Bonifaas.*

*Voor de nachtvorst zijt ge niet beschermd, totdat Servatius zich over u ontfermt.
Voor ijsheiligen de bloemen buiten,
veelal kun je daar naar fluiten,
wacht af tot ze zijn voorbij,
de bloemen zijn u daarvoor blij.
Al is Mamertus oud en grijs, hij houdt van vriezen en van ijs.*

Temperatuurstijging

Door klimaatverandering lijkt de ijsheiligen-regel voor de tuinier wat achterhaald te raken. Volgens het KNMI zal de winterse periode in de toekomst namelijk steeds eerder eindigen. De verwachting is bijvoorbeeld dat de winterperiode door wereldwijde temperatuurstijging in 2050 al zal eindigen tussen 22 april en 4 mei. (Bron: Historiek)

Dirk Jonckheere